

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Przedmiotem proponowanego projektu badawczego są relacje łączące małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) z bankami. Relacje te rozpatrywane będą w dwóch kontekstach: **determinant ich nawiązywania** oraz **ekonomicznych skutków ich powstawania**. Po pierwsze, zamierzamy zidentyfikować czynniki sprzyjające nawiązywaniu relacji między określonymi grupami przedsiębiorstw oraz bankami różnych rodzajów (np. bankami lokalnymi, tj. spółdzielczymi lub bankami o zasięgu ogólnokrajowym, tj. komercyjnymi), a także czynniki determinujące charakter tych relacji (np. długość, zakres oraz wyłączość). Po drugie, sprawdzimy, czy wzmocnienie relacji między przedsiębiorstwem a bankiem niesie dla tego pierwszego korzyści ekonomiczne.

Powszechnie uważa się, przyjęcie przez bank tzw. relacyjnego modelu biznesowego ułatwia mu gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie tzw. miękkich informacji o kliencie. Innymi słowy, bliższe relacje z klientem pozwalają bankowi lepiej poznać potrzeby finansowe przedsiębiorstwa oraz ocenić jego wniosek kredytowy nawet wówczas, gdy nie dostarcza ono twardych danych finansowych dotyczących swojej działalności. Przeprowadzone do tej pory badania sugerują jednak, że bliższym relacjom mogą towarzyszyć również niekorzystne konsekwencje. Po pierwsze, bliskie relacje przedsiębiorstw i banków mogą prowadzić do **nieracjonalnego podtrzymywania przy życiu słabych przedsiębiorstw**, tj. ułatwiania im dostępu do finansowania (tzw. hipoteza miękkiego ograniczenia budżetowego). Po drugie, wzmocnienie relacji banku z przedsiębiorstwem, a zwłaszcza nadanie jej charakteru wyłączności (tj. brak relacji przedsiębiorstwa z innymi bankami), **czyni przedsiębiorstwo „zakładnikiem” jednego banku**, który może być wówczas skłonny do dyktowania przedsiębiorstwu mniej korzystnych warunków współpracy. W proponowanym przez nas badaniu chcemy analizować wymienione powyżej zjawiska przy wykorzystaniu danych dotyczących: (a) kilkudziesięciu tysięcy MŚP działających w Polsce, (b) współpracujących z nimi banków, (c) rynków lokalnych, na których działają wymienione podmioty, a przede wszystkim (d) danych pozwalających identyfikować współpracujące ze sobą podmioty i opisujących specyfikę zawiązanych relacji.

Nasz projekt ma szansę znacząco wpłynąć na stan wiedzy o relacjach banków z przedsiębiorstwami. Składają się na to co najmniej dwa powody. Po pierwsze, niewiele jest badań poruszających tę problematykę w kontekście krajów rozwijających się, a zwłaszcza krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Po drugie, w światowej literaturze przedmiotu brak jest konsensusu co do ekonomicznych konsekwencji wzmocnienia relacji banków z przedsiębiorstwami. Mamy nadzieję, że nasz projekt pomoże w wyjaśnieniu tych niejednoznaczności.